

РЕШЕНИЕ

КАРАР

26.11.2019

Салагыш авылы

№ 55-1

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Салагыш авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында нигезләмәне раслау хакында

“Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының “Салагыш авыл җирлеге” муниципаль берәмлегендә бюджет процессын гамәлгә ашыруның хокукый нигезләрен, эчтәлеген һәм механизмын билгеләү, җирле бюджет керемнәрен формалаштыру, җирле бюджет чыгымнарын гамәлгә ашыру нигезләрен билгеләү, муниципаль хисаплашулар һәм муниципаль бурыч белән идарә итү нигезләрен билгеләү турында Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Салагыш авыл җирлеге Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Салагыш авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Салагыш авыл җирлеге Советының 2013 нче ел 31 нче июлендәге 23-2 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә веб-адрес буенча Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырырга (халыкка җиткерергә) <http://pravo.tatarstan.ru>, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталының веб-адрес буенча рәсми сайтында урнаштырырга: <http://agryz.tatarstan.ru>, Салагыш авыл җирлеге Советының мәгълүмат стендларында урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Салагыш авыл җирлеге Советының финанс-бюджет, социаль законлылык һәм хокук тәртібе даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе, Авыл җирлеге башлыгы

М.М.Мухамадиев

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының “Салагыш авыл жирлеге” муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмә

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Бюджет процессының хокукый нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Бюджет законнарына, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, “Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында” 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законына, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы “Салагыш авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге Уставына, шулай ук Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы «Салагыш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенң башка муниципаль хокукый актларына нигезләнеп эшләнгән һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында аның үтәлешен төзү, карау, раслау, үтәү һәм тикшереп тору һәм Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы “Салагыш авыл жирлеге” муниципаль берәмлегендә (алга таба - муниципаль берәмлек) муниципаль бурыч алулар һәм муниципаль бурыч белән идарә итү барышында барышында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

Статья 2. Муниципаль берәмлек бюджетының хокукый формасы

1. Муниципаль берәмлек бюджеты (алга таба - бюджет) һәм аның үтәлеше турындагы хисап Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Салагыш авыл жирлеге Советы (алга таба - Совет) карары рәвешендә эзерләнә һәм раслана.

2. Бюджет турында карар аңа кул куйганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Статья 3. Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану

1. Бюджет вәкаләтләренә Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен бюджетка кагылышлы өлешендә билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү керә.

2. Бюджет керемнәренә Баш администраторлары исемлеге, бюджет керемнәренә аларга беркетелгән төрләре (ярдәмче төрләре) жирлек Советы карары белән раслана.

Финанс органы Баш администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча ярдәмче кодлар исемлеген раслый.

Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр исемлеге жирлек Советының чыгымнар структурасы составында жирлек бюджеты турындагы карары белән билгеләнә.

Жирлек бюджеты чыгымнарының төркем (төркемнәр һәм төркемчәләр) төрләре, бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программасыз юнәлешләре) исемлеге жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы составында жирлек Советы карары белән жирлек бюджеты яки РФ БК билгеләгән очракларда жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы белән билгеләнәп раслана.

Һәр гавами норматив йөкләмәгә, бюджетара трансфертка, аерым функциягә ия жирле үзидарә органнары эшчәнлеге өлкәсенә, юнәлешенә аерым бирелгән һәр кешегә жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьяларының уникаль кодлары бирелә.

Жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары, әгәр РФ БК башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек бюджетын төзүне һәм башкаруны гамәлгә ашыручы финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар исәбеннән гамәлгә ашырыла торган жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары жирлек бюджетын төзүне һәм саклауны гамәлгә ашыручы финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә, шуннан күрсәтелгән бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар бирелә.

Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге жирлек Советының жирлек бюджеты турында карары белән раслана.

Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының статьялар исемлеге жирлек Советының жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганда жирлек бюджеты турында карары белән раслана.

Статья 4. Бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Муниципаль берәмлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары булып тора:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- бюджет үтәлеше;
- муниципаль финанс контролен тормышка ашыру.

Статья 5. Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) Әгерже муниципаль районы "Салагыш авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);
- 2) Салагыш авыл жирлеге Советы (алга таба-жирлек Советы);
- 3) ТР Әгерже муниципаль районы Салагыш авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет);
- 4) жирлекнең финанс органы;
- 5) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- 6) бюджет керемнәренә Баш администраторлары (администраторлары);
- 7) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары) ;
- 8) бюджет акчаларын алуучылар.

2. Жирлек советы бюджетны һәм аның үтәләше турында еллык хисапны карый һәм раслый, Совет комиссияләре, эш төркемнәре утырышлары, үз утырышларында бюджет үтәләшенә аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольдә тотуны гамәлгә ашыра, Совет тарафыннан уздырыла торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләре белән бәйлә рәвештә тышкы муниципаль финанс тикшерүе органнарының хокукый статусын формалаштыра һәм билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында" 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы "Салагыш авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба-Устав) һәм әлегә Нигезләмәгә таянып башка вәкаләтләрен башкара.

Жирлек советына аның Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча компетенциясе чикләрендә, аның вәкаләтләрен тәмин итү өчен кирәкле барлык мәгълүмат Башкарма комитет тарафыннан тапшырылырга тиеш.

3. Башкарма комитет бюджет проектын төзүне тәмин итә, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән Совет раславына кертә, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен әзерли һәм раслый, бюджет үтәләшен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәмин итә, бюджет үтәләше турында хисапны жирлек Советына раслауга тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукый актлар нигезендә башка вәкаләтләрен башкара.

4. Финанс органы төзелгән килешү нигезендә жирлек бюджеты проектын төзи, аны жирлек Советына кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра, бюджет үтәләшен оештыра, бюджет хисаплылыгын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлегә Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган

муниципаль хокукый актларда билгелэнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Районның контроль-хисап палатасы, төзелгән килешү нигезендә, түбәндәге бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра:

жирле бюджет үтәлешен контрольдә тоту;

жирле бюджет проектларына экспертиза;

жирле бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

жирле бюджет акчаларын, шулай ук жирле бюджет тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганақлардан алына торган акчаларны файдалануның законлылығына, нәтижәлелегенә (нәтижәлелегенә һәм экономлылығына) контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

муниципаль милектә булган, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлек нәтижәләре һәм муниципаль берәмлек карамагындагы индивидуализация чаралары белән саклана торган мөлкәт белән идарә итү һәм эш итүнең билгелэнгән тәртибен үтәүне контрольдә тоту;

жирле бюджет акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар һәм өстенлекләр, бюджет кредитлары бирүнең нәтижәлелеген бәяләү, шулай ук жирле бюджет һәм муниципаль милектәге мөлкәт исәбенә юридик затлар һәм шәхси эшқуарлар тарафыннан башкарыла торган алыш-бирешләр буенча муниципаль гарантияләр һәм йөкләмәләр бирүнең яисә йөкләмәләрне үтәүне тәмин итүнең законлылығын бәяләү, шулай ук муниципаль милектә булган мөлкәт һәм юридик затлар тарафыннан башкарыла торган алыш-бирешләрнең башка ысуллары буенча йөкләмәләрне үтәүне тәмин итү;

муниципаль хокукый актлар проектларына финанс-икътисадый экспертиза (финанс-икътисадый нигезләмәләрнең нигезлелеген дә кертеп), муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләренә, шулай ук муниципаль программаларга кагылышлы өлешендә;

муниципаль берәмлектә бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлтелгән тәкъдимнәр әзерләү;

жирле бюджет үтәлеше, үткәрелгән контроль һәм эксперт-аналитик чаралар нәтижәләре турында мәгълүмат әзерләү һәм мондый мәгълүматны жирлек советына һәм авыл жирлеге башлығына бирү;

вәкаләтләр чикләрендә коррупциягә каршы торуға юнәлтелгән чараларда катнашу;

Әгерже муниципаль районының «Салагыш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты акчаларын файдалануның законлылығын, нәтижәлелеген (эффektivлылығын һәм экономлылығын) контрольдә тоту;

тышкы муниципаль финанс тикшерүе өлкәсендә федераль законнар, Россия Федерациясе субъекты законнары, жирлек Советының Уставы һәм норматив хокукый актлары белән билгелэнгән башка вәкаләтләр.

Әлеге пунктта каралган район контроль-хисап палатасының бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгелэнгән нигезләмәләрне үтәп гамәлгә ашырыла.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүчө түбөндөгө бюджет вәкаләтлөрөнө ия:

1) расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылығын һәм максатчан характерын тәмин итә;

2) үзөнә буйсынган бюджет акчаларын алуучылар һәм аннан файдаланучылар исемлеген төзи;

3) расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлөргә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләренә нигезләнүен тәшкил итә;

5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләренә лимитларын ведомство карамагындагы бүлүчеләргә һәм бюджет акчаларын алуучыларга бүлө һәм бюджетның тиешле өлөшөн үти.;

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

7) жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алуучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) дәүләт (муниципаль) биремнәрен төзи һәм раслый;

10) максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләрен, субвенцияләрен һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрен һәм бюджет инвестицияләрен алуучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәмин итә;

11) бюджет акчаларын баш бүлүченә бюджет Хисабын формалаштыра;

12) муниципаль берәмлек исемнән аңа караган бюджет акчаларын алуучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жавап бирә;

13) Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын бүлүчө түбөндөгө бюджет вәкаләтлөрөнө ия:

1) тиешле бюджет чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы бүлүчеләргә һәм (яки) бюджет акчаларын алуучыларга бүлө һәм бюджетның тиешле өлөшөн үти;

3) бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча үз карамагындагы бюджет акчаларын баш бүлүчегә тәкъдимнәр кертә;

3.1) максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләрен, субвенцияләрен һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрен һәм бюджет инвестицияләрен алуучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәмин итә;

4) бюджет акчаларын баш бүлүчө тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченә үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Бюджет акчаларын алуучы түбөндөгө бюджет вәкаләтлөрөнө ия:

бюджет сметасын төзи һәм башкара;

житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

үзенә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тиешле тәкъдимнәр кертә;

бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә);

бюджет Хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисаплылыгын бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) тиешле рәвештә тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә һәм алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

9. Бюджет керемнәренә баш администраторы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет керемнәре администраторлары исемлеген төзи;

урта сроклы финанс планын һәм (яки) бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр бирә;;

касса планын төзү һәм алып бару өчен мәгълүмат бирә;

бюджет керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары исемлеге нигезендә бюджет керемнәре чыганакалары реестрын алып бара;

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджетка керемнәргә фаразлау методикасын раслый;

Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторлары исемлеген төзи;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәргә һәм түләүләргә планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләргә аның карамагына бүлүп бирелгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторларына караган бюджет ассигнованиеләрен бүлү һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра;

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне фаразлау методикасын раслый;

бюджет ассигнованиеләренә нигезләнүен тәшкит итә.

11. Бюджет акчаларын баш бүлүченә (бүлүченә), бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының), эчкә финанс тикшерүен һәм эчкә финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

Статья 6. Бюджет керемнәре

1. Бюджет керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, салымнар һәм жыемнар турындагы Татарстан Республикасы законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Советның норматив-хокукий актлары нигезендә төзелә.

2. Жирле салымнар турында карарларга үзгәрешләр кертү турында Совет карарлары, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган жирле бюджетлар керемнәрен үзгәртүгә китерә торган Совет карарлары чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проекты Советка кертелгәнчә 7 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

Статья 7. Бюджет чыгымнары

1. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнары нигезендә бүлүгә бәйлә чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла., Чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә булырга тиеш.

Статья 8. Резерв фонды

1. Бюджетның чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының чыгым өлешендә закон чыгару (вәкиллекле) органнарының һәм закон чыгару (вәкиллекле) органнары депутатларының резерв фондларын булдыру тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме тиешле бюджетлар турындагы законнар (карарлар) белән билгеләнә һәм чыгымнарның гомуми күләме күрсәтелгән законнар (карарлар) белән расланган 3 проценттан артмаска тиеш.

4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс белән тәмин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләрнең нәтижәләрен бетерүгә бәйлә башка

чараларны үткөрүгә, шулай ук әлеге статьяның 6 пунктында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чараларга жиберелә.

5. Башкарма комитетның жирле бюджет составында каралган резерв фондының бюджет ассигнованиеләре Башкарма комитет карары буенча файдаланыла.

6. Жирле бюджет составында каралган Башкарма комитет резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану тәртибе башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

7. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап тиешле бюджет үтәләше турындагы еллык хисапка кушымта итеп бирелә.

Статья 9. Бюджетта каралмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

1. Әгәр чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне күздә тоткан муниципаль хокукый акт кабул ителсә, мондый акт кабул ителгәнчегә кадәр, бер генә гавами-хокукый берәмлек тарафыннан да үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне күздә тоткан муниципаль хокукый актта чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен, шул исәптән Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына финанс ресурсларын тапшыру тәртибен һәм чыганаclarын билгели торган нормалар булырга тиеш.

2. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә бюджет ассигнованиеләре бүлеп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру бюджет ассигнованиеләрен бюджет турындагы карарга тиешле бюджет ассигнованиеләрен кертү шарты белән йә агымдагы финанс елында бюджетка өстәмә керемнәрнең тиешле чыганаclarы булганда һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда гына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 10. Чыгым йөкләмәләре

1. Муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре түбәндәгеләр нәтижәсендә барлыкка килә:

федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы бүтән мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исемнән) шартнамәләр (киләшүләр) төзү;

жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан муниципаль берәмлек исемнән килешүләр төзү.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1, 3 пунктларында күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм тиешле жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы исәбеннән үтәлә.

3. Муниципаль берәмлекнең әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре федераль законнар (Татарстан Республикасы

законнары) нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә жирле бюджетларга бирелә торган Татарстан Республикасы бюджетыннан субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

Әгәр муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияләрне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар артып китсә, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс ягыннан тәмин итү үз керемнәре һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы исәбеннән гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек советы, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләрне үтәп, депутатларның, сайланулы вазыйфай затларның, муниципаль хезмәткәрләренң, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренң хезмәт өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын мөстәкыйль билгели.

5. Жирлек Советы, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш, федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуксыз.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән алынмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансфертлардан тыш) билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

Статья 11. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек бюджетында карала.

Статья 12. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр

1. Жирлек Советының Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр биреләргә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләр бирүнең максатлары һәм шартлары жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирлек башкарма комитеты килешүләре белән билгеләнә.

Статья 13. Бюджет кытлыгы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына бюджет кытлыгы, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәп, бюджет турында Совет карары белән билгеләнә.

2. Бюджет дефициты, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм өстәмә норматив түләүләр буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган еллык гомуми күләменң 10 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлеккә карата РФ БК 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар гамәлгә ашырылган очракта, бюджет кытлыгы, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменң 5 процентыннан артмаска тиеш.

Муниципаль берәмлек милкендәге акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керемнәрне жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы составында бюджет турында Совет карары белән расланган очракта һәм (яисә) жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимү очрагында жирле бюджет кытлыгы күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар күләме чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

3. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән бюджет дефициты әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы составында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма бюджет турындагы карар белән расланган очракта, бюджет дефициты әлеге статьяның 2 пункттында билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

Статья 14. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр

1. Акча йөкләмәләре буенча жирлек алдындагы бурыч булып акча средстволары суммасы тора, аны жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә билгеле бер датага түләргә тиеш.

2. Жирлекнең финанс активлары жирлек алдында акча йөкләмәләре буенча таләпләрне формалаштыра.

3. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурычны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе) Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә, моңа Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш.

4. Акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләп хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясындагы 4 пункттында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясындагы 5 пункттында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Өгәр килешүдә башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм сетына күчергәннән бирле үтәлгән булып санала.

Статья 15. Бюджет кредитлары

1. Бюджет хисабына бюджет кредитлары Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына, юридик затларга, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм Совет карары белән билгеләнгән тәртиптә, шулай ук бюджет турында Совет карары белән каралган шартларда һәм чикләрендә бирелә.

Статья 16. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына түбәндәгеләр кертелә:

номиналь бәясә Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштырудан килгән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

жирлек арасында Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма жирлек бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет акчаларын исәпкә алу сәтларында калган акчаларны үзгәртү;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганакалары составына түбәндәгеләр кертелә:

жирлек милкәндәге акцияләргә һәм башка капиталында катнашу формаларын сәтудан керемнәр;

жирлек бюджеты чаралары буенча курс аермасы;

Гарант тарафыннан муниципаль гарантияләргә үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантка юл кую белән бәйлә очракта, жирлек гарантияләргә үтәүгә Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме;

Россия Федерациясе валютасында жирлекнең башка бурыч йөкләмәләргә түләүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирлек бюджетының юридик затларга бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы;

жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар арасындагы аерма-жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта.

Агымдагы финанс елы башына жирлек бюджеты акчалары (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән кертелде) финанс хисап елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләмдә агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук жирлек советының хокукый акты белән билгеләнгән күләмдә жирлек советының агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм жирлек исеменнән төзелгән товарлар белән тәмин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар, финанс хисап елында финанс хисап елында бирелүе күрсәтелгән субсидияләр алучыларның финанс тәминаты чыганагы булган акчалата йөкләмәләрен жирлек бюджеты турындагы карарда каралган очракларда файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләренең калдыгы суммасыннан артмаган күләмдә түләү өчен кирәкле сумма чикләрендә гамәлгә ашырылган юридик затларга субсидияләр бирүгә бюджет ассигнованиеләре каралган.

Калган акчалар белән идарә итү операцияләре составына жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта гамәлгә куючысы жирлек һәм шәхси счетлары Россия Федерациясе законнары нигезендә Әгерҗе районының Финанс-бюджет палатасында ачылган оешмаларның акчаларын жәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганакалары составына кертелә:

максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы жирлекнең муниципаль гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме

Статья 17. Муниципаль бурыч

1. Муниципаль бурыч - жирлек тарафыннан кабул ителгән Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре нигезендә муниципаль бурыч алулардан, өченче затларның йөкләмәләре буенча гарантияләрдән барлыкка килә торган йөкләмәләр, башка йөкләмәләр.

2. Муниципаль бурыч структурасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре төркемләннән гыйбарәт.

Районның бурыч йөкләмәләре түбәндәгеләргә йөкләмәләр рәвешендә була ала:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан алынган кредитлар;

5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясенен чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;;

3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең Россия Федерациясе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жирлеккә жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача вакытлы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак вакытлы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

3. Муниципаль бурычның иң чик күләме, кире кайтарылмый торган керемнәрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең гомуми еллык расланган күләменнән артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар гамәлгә ашырылган очракта, муниципаль бурычның иң чик күләме, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменен 50 процентыннан артмаска тиеш.

Чираттагы финанс елының 1 гыйнварына кадәр муниципаль бурычның иң чик күләме агымдагы елның 1 гыйнварына бюджет кредитлары буенча муниципаль бурыч күләме чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин һәм (яисә) агымдагы финанс елында жирле бюджетка Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жәлеп ителә торган бюджет кредитлары кытлыгын финанслау чыганакалары составында бюджет турындагы карар расланган очракта күрсәтелгән кредитлар чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

4. Бюджет турында карар белән расланган Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме, хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турындагы хисап күрсәткечләре буенча, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменен 15 процентыннан артмаска тиеш.

Статья 18. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Әгәр Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч йөкләмәсе түләү шартлары белән каралган түләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә түләүгә тапшырылмаса (йөкләмәләр шартлары һәм жирлекнең муниципаль хокукый актларында билгеләнгән гамәлләр кредитор тарафыннан башкарылмаса), күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр жирлекнең вәкиллеке органының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Муниципаль гарантияләр буенча Россия Федерациясе валютасындагы жирлекнең бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләргә нигез булып торган вакыйгалар (хәлләр) килеп туганда тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп туган очракта муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирлекнең башкарма комитеты, әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклардан соң, Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән күчерелә торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәптән төшерү суммаларын чагылдырмыйча аларны исәптән төшерү суммасына муниципаль бурыч күләмен киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түләнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмиссия шартлары нигезендә аларны тулы күләмдә эмитлаштырган орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган операцияләре алмаштыру нәтижәсендә яисә башка операцияләр) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең чыгару, түләү датасына кадәр, күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты үзе тарафыннан чыгарылган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләре түләп бетерү датасы житкәнче сатып алынган (алмашу нәтижәсендә алынган яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) дип танырга хокуклы.

Статья 19. Муниципаль бурыч алулар

1. Муниципаль эчке бурыч алулар дигәндә муниципаль кыйммәтле кәгазьләре урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан авыл жирлеге исемненнән жирле бюджетка заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Авыл жирлегенә муниципаль тышкы бурыч алулары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында, жирлек исемненнән жирле бюджетка федераль бюджеттан кредитлар жәлеп итү күздә тотыла, алар буенча Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенә Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә жирлек исемненнән жирлек башкарма комитеты ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләре урнаштыру жирлек тарафыннан түбәндәге шартларны үтәгәндә гамәлгә ашырыла:

1) районның бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычларның булмавы;

2) жирлек тарафыннан исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның бер яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган күләмдә кредит рейтингы алынса.

6. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль гарантияләрне бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кергән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, жирлек формасы буенча муниципаль эчке бурыч алуларны бары тик жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә генә башкарырга хокуклы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пункттында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пункттында каралган.

10. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм 311 статьясы нигезендә кертелгән очракта, жирлек муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләрне чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль эчке бурыч

алуларны гамэлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе валютасында бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында расланган очракта гына (чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында) бирергә хокуклы

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында каралган жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча жирлек йөкләмәләрен реструктуризацияләүне үткәрү рөхсәт ителми.

Статья 20. Чит ил валютасында бурыч алулар һәм жирлеккә гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алырга, Россия Федерациясеннән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, максатчан чит ил кредитларын жәлеп ителгән чараларны куллану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

Статья 21. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме дип тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында жирлек бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан артып китсә, һәм агымдагы елның 1 гыйнварына жирле бюджет акчаларының күрсәтелгән арттыру суммасында барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, агымдагы финанс елына бурыч алуларның иң чик күләмен киметеп, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш.

Статья 22. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычыннан һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгының иң чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар нигезендә муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда), чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча), шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы

муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелеп, югары чик билгеләнә, (жирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта).

3. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

4. Муниципаль бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында расланган карар нигезендә, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән түләүләргә расланган күләмгә исәпкә алынмача, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләмнән артмаска тиеш.

5. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме түбәндәге таләпләргә үтәгәндә жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләмнең 10 процентыннан артмаска тиеш, моңа Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләмнән тыш;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычны түләү һәм хезмәт күрсәтү буенча чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән түләүләргә еллык суммасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында расланган карар нигезендә 20 процентыннан артмаска тиеш, жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләргә; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә җибәрелә торган түләүләргә суммасы исәпкә алынмый.

Статья 23. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге мәгълүматларны күрсәтеп:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәмин ителә торган йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләргә гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау) ;

5) гарантияләргә бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

Статья 24. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы максатчан чит ил кредитларын һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында чит ил валютасында түлэнгән чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителә торган һәм (яисә) чит ил валютасында түлэнгән бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча бурыч йөкләмәләрен түләү срокларында жирле бюджетка максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында чит ил валютасында федераль бюджеттан жирле бюджетка жәлеп итү күләме һәм максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карарга кушымта булып тора.

Статья 25. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түлэнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре һәм тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары.;

2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле бюджет турында карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылдырылмый

Статья 26. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге мәгълүматларны күрсәтеп, Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау) ;

4) гарантияләрне биерү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турында тиешле карарга кушымта булып тора.

Статья 27. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштыруның иң чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә иң чик күләме номиналь бәя буенча тиешле бюджет турында Карарда билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләреннән тыш жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

Статья 28. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) барлыкка килгән акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәмин итми, шул исәптән принципалга аларның вакытыннан алда үтәлеше яисә принципал йөкләмәләрен үтәү вакыты якынлашкан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның үзенә тәмин ителгән йөкләмәсе буенча гарантия суммасы чикләрендә субсидиар жаваплылык тота.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме һәм Гарант исеменнән гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципалның исеме;

4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исеме, бәяләмәсен һәм Номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләренә үтәү вакытын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп));

5) Гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия очрагын билгеләү, гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе;

10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;

11) гарантия буенча йөкләмәләренә Гарант тарафыннан үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә, принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләренә тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә (туктатылганда) гарантия суммасын киметү нигезләре һәм гарантиядә билгеләнгән башка очракларда;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициарга Гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга Гарант таләбе хокукы булу яисә булмау (принципалга карата гарантның регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, Гарант исемненән гарантия бирүче орган актларында билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмый торган муниципаль гарантия бары тик муниципаль гарантия бирә торган жирлек милкендәге муниципаль гарантияне бирүче шәһәр жирлеге карамагындагы хужалык жәмгыяте йөкләмәләре (өлешләре) буенча гына бирелә ала. Принципалны тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган жирлек башкарма комитеты актларында билгеләнгән вакытта гарантның принципалга карата регресс таләбен канәгатьләндерү буенча принципалның йөкләмәләрен үтәүне тәмин итү бурычы барлыкка килә, тулы күләмдә яисә гарантиянең нинди дә булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килгән. Күрсәтелгән тәминат бирелгәнче муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма рөхсәтеннән башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртүгә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарның гарантия карата булган таләпләр, яңа хужага (сатып алуыга) облигациягә хокукларның яңа хужасына (эмитентка) күчүгә, принципал (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрнең хокукларын тапшырудан (күчүдән) тыш, алдан язма ризалыгынан башка тапшырыла (бүтән нигезләр буенча күчәргә) алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очрақларда һәм нигезләр (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктындагы 14 пунктчасында күрсәтелгән гарантияның язма ризалыгынан башка үзгәртелгән очракта), шулай ук бу статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән бурыч принципалы үтәлгәндә Гарант тарафыннан таныла.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турында бенефициар таләбе (гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе) гарантиядә билгеләнгән очракта гына гарантия бирелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе гарантиядә билгеләнгән тәртиптә, гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, язма рәвештә гарантия белдерелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантиядә һәм муниципаль гарантияне бирү турындагы килешүдә билгеләнгән срогынан элек гарантияне үтәү турында таләпләрне, шул исәптән принципалның гарантиясе белән тәэмин ителгән йөкләмәләрне үтәү срогы яқынлашкан дип санала торган вакыйгалар (шартлар) вакытында да, күрсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчәрмәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта, бенефициарның күрсәтелгән таләпкә кушып бирелгән документлар белән Гарантия үтәлеше турындагы таләбен карарга һәм гарантия шартларына таләпләр һәм аңа кушып бирелгән документлар туры килү-килмәвен тикшерергә тиеш.

16. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарта.:

1) гарантия бирелгән срок тәмамланганнан соң (гарантиянең гамәлдә булу срогы) гарантия таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия тапшырылган);

2) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып, гарантия тапшырылды;

3) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләренең тиешле үтәлешен кабул итүдән баш тартты;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очрақларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда.

17. Гарантиянең үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) муниципаль гарантия шартларына туры

килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатләндрүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы принципал тәкъдим итә алырлык каршылыкларны чыгарырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да әлеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтәләше турында бенефициар таләбен һәм аңа кушып бирелгән документларны нигезле һәм муниципаль гарантиянең тиешле шартлары дип танылган очракта, гарант гарантия буенча йөкләмәне гарантиядә билгеләнгән вакытта үтәргә тиеш.

20. Гарантның бенефициар каршындагы муниципаль гарантиядә каралган йөкләмәсе гарантия белән тәэмин ителгән принципалның срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, ләкин гарантия суммасыннан да артмый.

21. Гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициар алдындагы йөкләмәсе туктатыла:

1) гарантга билгеләнгән күләмдә бенефициарга Гарант тарафыннан акча түләп,;
2) гарантиядә билгеләнгән вакыт узганнан соң, ул бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу срогы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләрен үтәгән йә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка бирелгән гарантия үтәләше турында гарантка карата таләп булу-булмауга карамастан) туктатылган очракта, яисә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка биргән таләпләр булу-булмауга карамастан);

4) гарантка кире кайтару юлы белән бенефициарның үз хокукларыннан һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча үз йөкләмәләреннән азат итү турында язма гаризасы буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, принципал тарафыннан Россия Федерациясә Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантия буенча мондый гарантия буенча бенефициарлар һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр фактта булмаган очракта гарантияне кире кайтару нәтижәсендә, гарантны гарантия буенча үз йөкләмәләреннән азат итү турында;

5) әгәр тәэмин ителешенә гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) гарантка гарантия үтәләше турында гарантка таләп куйганнан соң төп йөкләмәне (шул исәптән принципалны һәм (яисә) бенефициарны бетерүгә бәйле рәвештә) туктатуга яисә аның гамәлдә булмавын алыш-биреш дип тануга бәйле рәвештә;;

7) бенефициарның башка затка яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка гарантия, хокуклар һәм (яисә) бурычлар буенча таләп хокукларын бүтән затка тапшырган очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан (күрсәтелгән таләпләрнең (хокукларның һәм бурычларның) яна хужасына (сатып алуыга) облигациягә хокукларның яна хужасына (сатып алуыга) күчүенә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән таләпләрне (хокукларын) алдан тапшырудан (күчүдән тыш), принципалның (эмитентның));

8) принципал тарафыннан башка затка тапшырылган яисә принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча башка затка күчкән очракта, гарантның алдан язма ризалыгынан башка, төп йөкләмә буенча принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча принципал тарафыннан тапшырылган очракта;;

9) гарантияләрдә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр буенча гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Гарантның аның буенча йөкләмәләре туктатылганнан соң бенефициарның гарантияне тотып калу күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларны сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләрнең килеп чыгуы турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукларының гарантка юл куюы белән бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантка юл кую белән бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү йөзеннән түләнгән акчалар регрессы тәртибендә гарантка кайтару яисә гарантка бенефициарның принципалга карата бирелгән таләп хокукларын үтәү йөзеннән алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэмин ителгән кредитлар һәм кредитлар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэмин ителгән кредит (займ) акчаларын максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән җаваплылыкка ия.

29. Бенефициарлар булып торган йөкләмәләрне тәэмин итүдә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

Статья 29. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Жирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмитенты-жирлек уставы муниципаль бурыч алуларны тормышка ашыру хокукына ия булган башкарма комитет.

5. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәжәгатьләре тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

Статья 30. Юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә, шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга субсидияләрдән тыш) субсидияләр бирү

1. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр алынмый калган керемнәренә каплау һәм (яки) Россия Федерациясе территориясендә житештерелгән жиңел һәм мотоцикллардан, винодель продуктларынан тыш, товарлар житештерүгә (подакцизлы товарларга), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә бәйлә чыгымнарны каплау максатларында түләүсез бирелә.

2. Юридик затларга (әлеге статьяның 6 - 8 пунктларында күрсәтелгән субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә жирле бюджеттан субсидияләр - жирле бюджет турында муниципаль берәмлек Советы карарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль Башкарма комитетның хокукый актларында яисә жирле үзидарә вәкаләтле органнарының актларында каралган очракларда һәм тәртиптә бирелә.

3. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирүне жайга сала торган муниципаль хокукый актлар Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләргә туры килергә тиеш һәм аларны түбәндәгеләр билгеләргә тиеш.:

1) субсидияләр алу хокукына ия булган юридик затларны (муниципаль учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшқуарларны, физик затларны - товар, эш, хезмәт житештерүчеләренә (муниципаль учреждениеләрдән тыш) сайлап алу категорияләре һәм (яисә) критерийлары;

2) субсидияләр бирүнең максатлары, шартлары һәм тәртибе;

3) биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта, тиешле бюджетка субсидияләрне кире кайтару тәртибе;

4) финанс белән тәмин итү чыганагы күрсәтелгән субсидияләр булган субсидия алучының акчалата йөкләмәләрен түләү өчен кирәкле сумма чикләрендә бирелгән субсидияләрдән тыш, хисап финанс елында товарлар житештерү (гамәлгә ашыру), эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтүгә бәйлә чыгымнарны финанс белән

тээмин итү максатларында бирелгэн субсидияләр калдыкларын кире кайтару очраклары һәм тәртибе (финанс белән тээмин итү чыганагы-күрсәтелгән субсидияләр));

5) субсидия бирүче бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) һәм муниципаль финанс тикшерүе органы тарафыннан субсидияләр бирү шартларын, максатларын һәм тәртибен үтәүне мәжбүри тикшерү турында нигезләмәләр.

3.1. Әлеге статьяда каралган субсидияләрне алуучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны бозган очракта, тиешле акчалар әлеге статьяның 3 пунктында һәм 8 пунктындагы дүртенче абзацында каралган норматив хокукый актларда, муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетына кире кайтарылырга тиеш.

4. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләр биргәндә, аларны субсидияләр бирү турында шартнамәләргә (шартнамәләргә), норматив хокукый актларга һәм (яисә) аларны бирүне жайга сала торган муниципаль хокукый актларга һәм әлеге шартнамәләр (килешүләр) буенча йөкләмәләрне үтәү максатларында төзелгән шартнамәләргә (килешүләргә) кертелүче мәжбүри шарт булып, шартнамәләр (шартнамәләр) буенча тээмин итүчеләр (подрядчылар, башкаруучылар) булып торучы субсидияләр алуучыларның һәм килешүләр (килешүләр) буенча), устав (жыелма) капиталларында гавами-хокукый берәмлекләр катнашында муниципаль унитар предприятиеләрдән, хужалык ширкәтләреннән һәм жәмгыятьләрдән тыш, шулай ук мондый ширкәтләр һәм жәмгыятьләр катнашында аларның устав (жыелма) капиталларында субсидияләр бирү турындагы шартнамәләр (килешүләр) буенча йөкләмәләрне үтәү максатларында төзелгән бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) һәм дәүләт (муниципаль) финанс контроле органнары тарафыннан аларның устав (жыелма) капиталларында, субсидияләр бирүнең максатлары һәм тәртибе.

4.1. Әлеге статьяда каралган субсидияләр биргәндә юридик затларга, товарлар житештерүгә (реализацияләүгә), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә һәм (яисә) норматив хокукый актларга, аларны бирүне жайга сала торган муниципаль хокукый актларга, алынган чит ил валютасы акчалары исәбеннән сатып алуны тыю, товарлар житештерүгә (реализацияләүгә), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә һәм (яисә) норматив хокукый актларга бәйле чыгымнарны финанс белән тээмин итүгә субсидияләр бирү турында шартнамәләргә (шартнамәләргә) кертелә торган, югары технологияле чит ил жиһазларын, чималын һәм комплектлау әйберләрен сатып алганда (жибәргәндә), шулай ук әлеге чараларны норматив хокукый актларда, күрсәтелгән юридик затларга субсидияләр бирүне жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка операцияләр бирү максатларына ирешүгә бәйле рәвештә гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге статьяда каралган субсидияләр муниципаль-хосусый партнерлык турындагы килешүләрдә, муниципаль-хосусый партнерлык турында Россия Федерациясе законнарында, концессион килешүләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә төзелгән концессия килешүләрендә каралган шартлар һәм сроklar нигезендә жирле бюджеттан бирелә.

6. Бюджет турындагы карарда юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга конкурс нигезендә

бирелә торган субсидияләр рәвешендә грантлар бирүгә бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин.

Күрсәтелгән субсидияләрне жирле бюджеттан бирү тәртибе, әгәр әлеге тәртип әлеге пунктның беренче абзацында каралган карарлар белән билгеләнмәгән булса, Башкарма комитетның муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә.

7. Бюджет турындагы карарда жирле бюджеттан акцияләрнең (өлешләренен) 100 проценты муниципаль берәмлекнеке булган юридик затларга, әлеге юридик затлар милкендәге капитал төзелеш объектларына һәм (яисә) аларның күчәмсез мөлкәт объектларын сатып алуға, алга таба Россия Федерациясе законнары нигезендә мондый юридик затларның устав капиталларын арттырып, жирле бюджеттан субсидияләр бирүгә бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин.

Әлеге пунктның беренче абзацында каралган субсидияләр бирү турындагы карарлар жирле бюджеттан Башкарма комитетның муниципаль хокукый актлары рәвешендә алар билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

Әлеге пунктның беренче абзацында каралган субсидияләр бирү бюджет акчаларын алучы арасында төзелә торган шартнамә (киләшү) һәм субсидия бирелә торган юридик зат тарафыннан гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән шартнамәгә (киләшүгә) әлеге пунктның беренче абзацында каралган субсидия бирелүче юридик затның дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә алынган акчалар исәбеннән сатып алуны гамәлгә ашырырга, шулай ук хисап финанс елында файдаланылмый торган субсидиянең калган калдыгын (әлеге пунктның беренче абзацында каралган субсидиядән тыш) тиешле бюджетка кире кайтару турындагы нигезләмә кертелгән тиеш (хисап елында, субсидия бирүче бюджет акчаларын алучы тарафыннан әлеге пунктның дүртенче абзацында күрсәтелгән норматив хокукый (хокукый) актларда билгеләнгән тәртиптә кабул ителмәсә, агымдагы финанс елында субсидия бирү максатларында әлеге акчалардан файдалану ихтыяжы булу турында Карар кабул ителмәсә.

Субсидияләр бирү турындагы шартнамәләргә (киләшүләргә) таләпләрне дә кертәп, әлеге пунктта каралган субсидияләр бирү тәртибе, аларны бирү сроклары һәм шартлары белән жирле бюджеттан муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

8. Жирле бюджеттан әлеге статьяның 1 һәм 8 пунктларында күрсәтелгән юридик затларга субсидияләр бирү турында шартнамәләр (киләшүләр) төзү һәм муниципаль-хосусый партнерлык турында килешүләр, муниципаль берәмлек исемнән расланган бюджет йөкләмәләре лимитларының гамәлдә булу срогыннан артып китүче концессион килешүләр төзү Башкарма комитет карарларында билгеләнгән тәртиптә каралган очрақларда гамәлгә ашырыла.

2 бүлек. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ ҺӘМ КАРАУ

Статья 31. Бюджет проектын төзү нигезләре

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә төзелә.

2. Жирле бюджет проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителә торган жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә.

Бюджет проекты жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Әгәр жирле бюджет проекты чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, жирлек башкарма комитеты муниципаль берәмлекнең уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

Статья 32. Бюджет проектының төзү өчен кирәкле белешмәләр

1. Бюджет проектының үз вакытында һәм сыйфатлы итеп төзү максатларында Әгерҗе районының Финанс-бюджет палатасы килешү нигезендә башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

2. Район бюджеты проектының төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниясенә еллык юлнамасының бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре;

Россия Федерациясе Бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасы бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре);

социаль-икътисади үсеш фаразы;

озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр кертү проекты) ;

дәүләт (муниципаль) программалары проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертү проектлары).

Статья 33. Социаль-икътисади үсеш фаразы

1. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы кимендә өч ел вакыт эчендә эшләнә.

2. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы ел саен Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә эшләнә.

Авыл жирлегенең социаль-икътисади үсеш фаразы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 154 статьясындагы 1 пунктның икенче абзацында билгеләнгән очрактардан тыш, Әгерҗе районы Башкарма комитеты һәм Әгерҗе муниципаль районы Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә эшләнә ала.

3. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектының кертү турында Карар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисади үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

5. Бюджет проектын төзү яки карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

6. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын эшләү, әлеге статьяның 2 пунктындагы икенче абзацы белән билгеләнгән очрактан тыш, жирлек Башкарма комитетының вәкаләтле органы (вазыйфаи заты) тарафыннан башкарыла.

7. Озак сроклы чорга муниципаль берәмлекнең бюджет фаразын формалаштыру максатларында, РФ БК 170.1 статьясы нигезендә, Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә, озак сроклы чорга социаль-икътисадый муниципаль берәмлекнең фаразлары эшләнә.

Авыл жирлегенең Озак вакытка исәпләнгән социаль-икътисади үсеш фаразы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 154 статьясындагы 1 пунктның икенче абзацында билгеләнгән очрактан тыш, жирлек башкарма комитеты һәм Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә, Әгерже районы Башкарма комитеты тарафыннан эшләнәргә мөмкин.

Статья 34. Бюджет керемнәрен фаразлау

Жирлек бюджетының керемнәре жирлек Советына бюджет турында карар проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясе салымнары һәм жыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек бюджетының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукый актлар шартларында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразлары нигезендә фаразлана.

Жирлек Советы карарларына салымнар һәм жыемнар турында жирлек советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проекты керткәннән соң кабул ителгән, жирлек советының күрсәтелгән карарларының Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча үз көченә керүе турындагы нигезләмәләрне үз эченә алырга тиеш.

Статья 35. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру финанс-бюджет палатасы билгеләгән методика нигезендә һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

3. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль йөкләмәне, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Статья 36. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгелэнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү, әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган муниципаль хокукый акт нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап тормышка ашырылырга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгелэнгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы законга (карарга) ул үз көченә керткән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәләлеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәрү тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап туктатылырга яки үзгәртергә, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында Карар кабул ителергә мөмкин.

Статья 37. Муниципаль юл фонды

Муниципаль юл фонды жирлек Советы карары белән төзелә.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләме чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турындагы карар нигезендә жирлек Советы карары белән билгелэнгән муниципаль берәмлек бюджеты керемнәренәң фаразланыла торган күләмнән ким булмаган күләмдә раслана.:

Россия Федерациясе территориясендә житештерелә торган дизель һәм (яисә) карбюратор (инжектор) двигательләре өчен автомобиль бензинына, туры куу бензинына, дизель ягулыгына, мотор майларына жирле бюджетка күчерелергә тиешле акцизлар;

муниципаль юл фонды булдыруны күздә тоткан жирлек Советы карары белән расланган жирле бюджетка башка төрле керемнәр кертү тәртибе раслана.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе жирлек Советы карары белән билгеләнә.

Муниципаль юл фондының агымдагы финанс елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре чираттагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жиберелә.

Статья 38. Бюджет турында карар проектында карау һәм раслау өчен тәкъдим ителә торган күрсәткечләр составы

1. Бюджет турында Совет карарында бюджет керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлегә Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш.

2. Бюджет турында карар белән раслана:

бюджет керемнәренә Баш администраторлары Исемлеге;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары Исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлекнең программ булмаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү, шулай ук бюджет чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, шулай ук, Россия Федерациясе БК, Татарстан Республикасы Законы, Муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очрактарда, бюджет чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы);

гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының икенче елына, Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта, шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган);

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы;

муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнгән башка күрсәткечләр.

3. Бюджет турында Совет карары белән, чираттагы финанс елыннан башлап, бюджет турындагы карарда тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән артыграк билгеләнгән максатларга, кертүгә (бюджетта чагылдыруга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (төрләре) буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралган.

3 бүлек. БЮДЖЕТНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

Статья 39. Бюджет турында карар проектының жирлек Советы каравына кертү

1. Бюджет турындагы карар проекты Башкарма комитет тарафыннан Совет карарларында билгеләнгән срокларда, әмма агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча түбәндәге документлар һәм материаллар белән бер үк вакытта совет каравына кертелә:

Россия Федерациясе Бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасы бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекләрнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре));

агымдагы финанс елының узган чорында тиешле территориянең социаль-икътисадый үсешенең якинча йомгаклары һәм агымдагы финанс елында тиешле территориянең социаль-икътисадый үсешенең көтелгән нәтижеләре;

муниципаль берәмлек территориясен социаль-икътисадый үстерү фаразы;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле территориягә берләштерелгән бюджетның төп характеристикалары фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, чыгымнарның, дефицитның (профицитның) гомуми күләме, йә уртача сроклы финанс планы расланган;

бюджет проектына аңлатма язуы;

методикалар (методикалар проектлары) һәм бюджетара трансфертларны бүлүне исәпләү;

муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына;

агымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;

район Советы, суд системасы органнары, тышкы муниципаль финанс контроле органы тарафыннан тәкъдим ителгән әлеге органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыктар барлыкка килгән очракта, тапшырыла;

бюджет керемнәре чыганакалары реестры;

башка документлар һәм материаллар.

Дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү бюджеты турындагы карар расланган очракта, бюджет турында закон проектына (карарларга) дәүләт

(муниципаль) программалары паспортлары (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары) тапшырыла.

Әгәр бюджет турында карар проекты бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта булмаса, бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта бюджет турында карар проектына аңлатма язуына кушымталар составына кертелә.

Статья 40. Бюджет турында карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе

1. Чираттагы финанс елына бюджет турында карар проекты кертелгәннән соң 3 көн эчендә жирлек башлыгы аны районның Контроль-хисап палатасына экспертиза үткөрү өчен жиберә.

2. Районның контроль-хисап палатасы бер атна эчендә бюджет турында карар проекты турында бәяләмә эзерли, житешсезлекләр ачыкланган очракта.

Районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе Совет депутатлары тарафыннан бюджет турында карар проектына төзәтмәләр эзерләгәндә исәпкә алына.

3. Кертелгән Чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар проекты, районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән, советның даими комиссияләренә, шулай ук Совет депутатларына карауга жиберелә.

4. Бюджет турында карар проектын жибергәннән соң бер атна эчендә контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән советның даими комиссияләренә муниципаль берәмлек бюджеты турында карар проектын беренче укылыш үткөрелә.

Беренче укылышта муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар проектынның төп параметрларын хуплау каралган.

Беренче укылышта кабул ителгән бюджет проекты, алга таба гавами тыңлаулар уздыру максатларында, массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарылырга тиеш.

5. Ачык тыңлаулар үткәргәннән соң, бюджет турындагы карар проекты Совет тарафыннан 14 декабрьдән дә соңга калмыйча икенче укылышта карала.

Икенче укылышта бюджет турында карар проекты тулысынча кабул ителә.

6. Бюджет турында карар проекты буенча килештерелмәгән сораулар килеп туган очракта, жирлек Советы Рәисе карары белән килештерү комиссиясе төзелә, аңа жирлек башкарма комитеты һәм жирлек советы вәкилләренә тигез саны керә.

Килештерү комиссиясе Совет рәисе тарафыннан расланган регламент нигезендә бюджет турында карар проектынның беренче һәм икенче укылышы арасындагы бәхәсле мәсьәләләрне карый.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында Совет кабул иткән карар 5 эш көне дәвамында жирлек Советы Рәисенә кул кую өчен жиберелә. Жирлек бюджеты турындагы карар аңа кул куйганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыгарга тиеш.

8. Советның бюджет турындагы карары Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

9. Әгәр бюджет турында Совет карары ағымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәсә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

4 бүлек. БЮДЖЕТ ҮТӘЛЭШЕ

Статья 41. Бюджет үтәлеше нигезләре

1. Бюджет үтәлеше жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә. Бюджет үтәлешен оештыру Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

2. Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

Статья 42. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы рәисе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре бюджет турындагы карарга туры килергә тиеш.

Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы рәисе бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында Карар кабул ителгән очракта, жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертә.

3. Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы рәисе карарлары нигезендә, бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертелергә мөмкин:

гавами норматив йөкләмәләренә үтәү өчен каралган бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта - ағымдагы финанс елында аларны үтәү өчен бюджет турында карар белән расланган ассигнованиеләрнең гомуми күләме чикләрендә, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан бүлү хисабына аны 5 проценттан да артмаган күләмдә арттыру белән;

бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең, алучыларның функцияләрен һәм вәкаләтләрен үзгәрткән очракта, шулай ук муниципаль милекне тапшыру, бюджет акчаларын бүлүчеләрнең (алучыларның) ведомство буйсынуы үзгәрү һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан РФ БК 154 статьясындагы 5 пунктында каралган бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчаларына түләтүне һәм (яисә) бу акчаларны суд чыгымнарын түләү, казна учреждениесе ТАРАФЫННАН Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән салым, жыемнар, пенялар, штрафлар, шулай ук социаль түләүләр (гавами норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш) суммаларын арттыру хисабына күчерүне күздә тоткан суд актларын үтәгән очракта (гавами норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш);

резерв фондлары акчаларын, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында башка рәвештә резервланган акчаларны файдаланган очракта, бюджет турындагы карарда аларны куллану күләме һәм юнәлешләре күрсәтелгән очракта;

конкурс нигезендә бирелә торган бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта;

агымдагы финанс елы һәм план чоры арасында бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта-тиешле финанс елына муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме бюджетты турындагы карарда каралган чикләрдә;

максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар бирү һәм физик һәм юридик затлардан бюджет турында карар белән расланган күләмнән артык түләүсез керемнәр бирү турында хәбәрнамә алынган очракта, шулай ук әлеге бюджетара трансфертларның ихтыяжы булмаганда (кире кайтарылганда) киметелгән очракта (кире кайтарылган очракта);

муниципаль учреждениеләрнең тибын (ведомствосындагы) һәм муниципаль унитар предприятиеләрнең оештыру-хокукый формасын үзгәрткән очракта;

агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре арткан очракта, РФ БК билгеләгән таләпләргә туры китереп, әлеге муниципаль контрактларның шартлары нигезендә хисап финанс елында әлеге муниципаль контрактларның шартларына туры китереп, товарлар белән тәмин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә төзелгән дәүләт (муниципаль) контрактлары өчен түләүгә агымдагы финанс елы бюджет ассигнованиеләре артмаган күләмдә, күрсәтелгән муниципаль контрактларны үтәүгә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләр нигезендә әлеге муниципаль контрактларны үтәү өчен агымдагы финанс елы башына;

бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта һәм муниципаль милек объектларына (юл фондларының бюджет ассигнованиеләреннән тыш) капитал салуларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итү ысулын үзгәрткәндә, РФ БК 78.2 статьясындагы 2 пунктында һәм 70 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән карарларга, муниципаль контрактларга яисә капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү турындагы килешүгә үзгәрешләр кертелгәннән соң, муниципаль милек объектларына капитал салуларны гамәлгә ашыру өчен субсидияләр бирү

Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән жирле бюджет акчалары Әгерҗе муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына йә әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән очракларда бюджет акчаларын бүлүчегә карала. Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән акчалардан файдалану тәртибе (файдалану, яңадан бүлү турында карарлар кабул итү тәртибе) әлеге акчалардан файдалану Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Әлеге пунктта билгеләнгән нигезләр буенча жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү, әлеге пунктның сигезенче һәм унынчы абзацларында билгеләнгән нигезләрдән тыш, бюджет турындагы карар белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләме чикләрендә гамәлгә ашырыла, алар нигезендә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү бюджет турында карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменнән артып китәргә мөмкин.

Жыелма бюджет язмасына үзгөрешләр керткәндә, бюджет турындагы карарга үзгөрешләр кертмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә һәм муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә каралган бюджет ассигнованиеләрен киметү рөхсәт ителми.

4. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлекләргә, бүлекчәләргә, максатчан статьяларга, төркемнәргә (төркемнәргә һәм төркемчәләргә) йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, муниципаль программаларга, максатчан статьяларга һәм эшчәнлекнең программасыз юнәлешләренә), бюджетлар чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре төркемнәренә (төркемнәренә һәм төркемчәләренә) буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау күздә тотыла.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре төркемнәре, төркемчәләре (төркемнәре, төркемчәләре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау, шул исәптән бюджет чыгымнарының төрле максатчан статьялары һәм (яисә) төрләре, бюджет акчаларын баш бүлүчеләр өчен дифференциацияләнган рәвештә каралырга мөмкин.

5. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр, бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе жыелма бюджет язмасына үзгөрешләр кертүнең иң чик сроклары, шул исәптән әлеге статьяда күрсәтелгән нигезләрнең төрле төрләре буенча дифференциацияләнган рәвештә билгеләнергә мөмкин.

6. Жыелма бюджет язмасына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре, бюджетның бердәм сәтеындагы калдыклар белән идарә итү операцияләреннән тыш, кертелә.

7. Муниципаль хокукый актларында (жирлек Советының жирле бюджет турындагы карарыннан тыш), бюджет турындагы карарга үзгөрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгөрешләр кертү өчен өстәмә нигезләр каралырга мөмкин һәм (яисә) Әгерже муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы рәисе карарлары нигезендә бюджет турында карарда күрсәтелгән өстәмә нигезләренә билгеләү турындагы нигезләмәләр каралырга мөмкин.

8. Касса планында агымдагы финанс елында бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләренәң фаразлары аңлашыла.

Касса планында бюджетның бердәм сәтеында калдыклар белән идарә итү буенча операцияләренә гамәлгә ашыруга тотылган акчаның иң чик күләме билгеләнә.

Муниципаль контрактларга, башка шартнамәләргә түләү буенча бюджеттан касса түләүләрен фаразлау муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны планлаштырганда билгеләнган муниципаль контрактлар, башка килешүләр буенча акчалата йөкләмәләренә түләү срокларын һәм күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Касса планын төзү һәм алып бару Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 43. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Керемнәр буенча бюджет үтәлеше күздә тотыла:

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә салымнарны, жыемнарны һәм башка керемнәрне бүлүдән кергән керемнәрне бюджетның бердәм сетына күчерү (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түлэнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алынган суммаларга исәплэнгән процентлар суммаларын кире кайтару;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түлэнгән яисә артык алынган суммалар хисабына;

бюджетка түләүләр бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан төгәлләштерү;

артык түлэнгән яки артык алынган салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтаруны (зачетны, төгәлләштерүне) тормышка ашыру өчен кирәкле, Федераль казначылык тарафыннан артык бүленгән суммаларны, чараларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алынган суммаларга исәплэнгән процентлар суммаларын Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетның бердәм сетыннан күчерү.

Статья 44. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше

1. Жирлек бюджетының үтәлеше, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәп, Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет кодексы белән билгеләнә торган тәртиптә башкарыла.

2. Бюджетның чыгымнары буенча үтәлеш дигәндә күздә тотыла:

бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне кабул итү һәм исәпкә алу;

раслау акчалата йөкләмәләрне;

акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;

акчалата йөкләмәләрнең үтәлешен раслау.

3. Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрне аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрне дәүләт (муниципаль) контрактлары, физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән бүтән шартнамәләр төзү юлы белән яисә закон, башка хокукый акт, килешү нигезендә кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алучы бюджет акчалары исәбеннән акчалата йөкләмәләрне түләү бурычын түләү документлары һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәкле башка документлар нигезендә, ә оператив-эзләү чараларын үтәү белән бәйле очрақларда һәм зыян күрүчеләргә, шаһитларга һәм жинаять суды эшчәнлегендәге башка катнашучыларга карата куркынычсызлык чараларын гамәлгә ашыруга бәйле очрақларда, түләү документлары нигезендә раслый.

5. Акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү рөхсәт язуын (акцепт) башкару рәвешендә, әлеге кодекс нигезләмәләре нигезендә, финанс органы (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы) тарафыннан билгеләнгән акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү тәртибендә каралган документларның булу-булмавын тикшергәннән соң гамәлгә ашырыла.

Дәүләт (муниципаль) контрактлары буенча акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү өчен өстәмә рәвештә дәүләт (муниципаль) контрактлары турындагы мәгълүматларның дәүләт (муниципаль) контрактлары турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында һәм әлеге дәүләт (муниципаль) контракт шартлары буенча бюджет йөкләмәсе турындагы белешмәләргә туры килү-килмәүгә тикшерү гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөкләмәләрне түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү бюджет ассигнованиеләрен алучыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләре чикләрендә башкарылырга мөмкин.

6. Акчалата йөкләмәләрнең үтәлешен раслау физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, халыкара хокук субъектлары бюджетлары файдасына бюджетның бердәм счетыннан акчаларны төшереп калдыруны раслый торган түләү документлары нигезендә, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акчалата булмаган операцияләр уздыруны раслый торган башка документлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 45. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы һәм Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет ассигнованиеләре нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет язмасының бюджет йөкләмәләре чыгымнары һәм лимитлары буенча күрсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр, ведомство буйсынуындагы бүлүчеләргә һәм (яки) бюджет акчаларын алучыларга житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемчәләре һәм

элементлары) буенча расланган бюджет йөкләмәләре лимитларын детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

Статья 46. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше, бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы, администраторы тарафыннан, бюджетның бердәм сетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлгә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 47. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы элге орган житәкчесе тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәү өчен аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын түзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланьрга тиеш.

Житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукына ия булган бюджет сметасы күрсәткечләре чыгым төрләренең элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча, шулай ук тиешле төркемнәрнең (статьяларының) статьялары (статьялары) кодлары буенча, житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә Дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләүнең тиешле төркемнәрнең (статьяларының) кодлары буенча житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә детальләштерелергә мөмкин.

Статья 48. Финанслауның иң чик күләме

1. Эгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгелэнгән очракта һәм тәртиптә чыгымнар буенча бюджет үтөлешә оештырылганда агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмәләрне түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләме) раслау һәм баш бүлүчегә житкерү карала.

2. Финанслауның иң чик күләме, тулаем алганда, бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алуучыга карата ай саен яки квартал саен яки квартал саен арта бара торган нәтижә белән, агымдагы финанс елы башыннан бюджет акчаларын төп бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алуучыларны финанслауга гаризалар нигезендә билгеләнә.

Статья 49. Бюджет үтэгәндә бюджет турында карар белән расланганнан артык фактта алынган керемнәрдән файдалану

1. Бюджет үтэгәндә бюджет турында расланган керемнәренң гомуми күләменнән артырак фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә, муниципаль бурычны түлөүгә, шулай ук элек Нигезләмәнең 28 статьясындагы 3 өлешенң 1 пункттында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, субъектның гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә финанс органы тарафыннан жибәрелә.

2. Максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар (аларны бирү турында хәбәрнамә алынган очракта), шул исәптән бюджетка Россия Федерациясе БК 242 статьясындагы 5 пункттында билгелэнгән тәртиптә керә торган, шулай ук бюджет үтэгәндә бюджет турында закон (карар) белән расланган керемнәрдән тыш фактта физик һәм юридик затлардан түләүсез керемнәр, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар бирү максатларында, бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә. , агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турындагы законга (карарга) үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү белән бәйле.

Статья 49. Агымдагы финанс елы тәмамлануы

1. Бюджет үтөлешә буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, РФ БК 242 статьясының 2 пункттында күрсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында бюджет үтөлешә буенча операцияләренә төгәлләү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм элекге статья таләпләре нигезендә, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгелэнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчләрен югалталар.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр бюджет үтөлешенә касса хезмәте күрсәтүче орган билгелэнгән тәртиптә түлөүгә санкциялэнгән Бюджет йөкләмәләрен бюджетның бердәм счётындагы калган акчалар чикләрендә түлөргә тиеш.

3. Бюджет акчаларын алуучылар тарафыннан бюджетның бердәм счетында кулланылмаган бюджет акчалары агымдагы финанс елының соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алуучылар тарафыннан бюджетның бердәм счетына күчерелергә тиеш.

4. Финанс белән тээмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан тыш, агымдагы финанс елының 1 гыйнварына субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынмаган бюджетара трансфертлар агымдагы финанс елының беренче 15 эш көне эчендә бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы жирле бюджет акчаларының баш администраторы карары нигезендә, финанс белән тээмин итү чыганагы тиешле финанс органы белән килештерелгән финанс хисап елында файдаланылмаган Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан тыш, алар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә дәүләт бюджеттан тыш фонды белән идарә итү органы белән килештерелгән финанс хисап елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгыннан артмаган күләмдә бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс ягыннан тээмин итү өчен агымдагы финанс елында бюджет керемнә кире кайтарылырга мөмкин.

Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган, финанс белән тээмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан тыш, кулланылмаган бюджетара трансфертлар тиешле бюджет керемнә күчерелмәгән очракта, әлеге акчалар тиешле финанс органы билгеләгән тәртиптә бюджет керемнә күчерелергә тиеш. , Россия Федерациясе Финанслар министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәгән килеш, дәүләт бюджеттан тыш фонды белән идарә итү органы булып тора.

5. Районның финанс-бюджет палатасы агымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алуучыларны Чираттагы финанс елының гыйнварында Россия Федерациясендә эш булмаган бәйрәм көннәрендә аларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар белән тээмин итү тәртибен билгели.

5 бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАПЛЫЛЫГЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

Статья 50. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

2. Бюджет хисаплылыгын үз эченә ала:

1) бюджет үтәлеше турында хисап;

2) бюджет үтәлеше балансы;

- 3) эшчэнлекнең финанс нәтижэләре турында хисап;
- 4) хисап хәрәкәте турында акча;
- 5) Аңлатма язуы.

3. Бюджет хисапчылыгы район финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджет акчалары баш администраторларының жыелма бюджет хисапчылыгы нигезендә төзелә.

4. Бюджет хисап-еллык. Район бюджеты үтәлеше турындагы хисап квартал саен була.

5. Бюджет хисапчылыгы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан жирлек башкарма комитетына тапшырыла.

6. Агымдагы финанс елының беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда бюджет үтәлеше турындагы хисап жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Әгерҗе муниципаль районының Контроль-хисап палатасына жиберелә.

Статья 51. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап Советта каралганчы тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы яктан тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

2. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү контроль-хисап органы тарафыннан башкарыла.

3. Башкарма комитет агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аңа бәяләмә эзерләү өчен бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта карар проекты һәм бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта советка тапшырылырга тиешле башка документлар да бирелә. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган вакытта башкарыла.

4. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә жирлекнең Контроль-хисап органы тарафыннан жирлек Советына бер үк вакытта Башкарма комитетка да жиберелә.

5. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта жирлек Советының бюджет үтәлеше турында карары проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм консолидацияләнган бюджет үтәлеше турында бюджет хисапчылыгы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

6. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижэләре буенча Совет бюджет үтәлеше турындагы карарны раслау яисә кире кагу турында Карар кабул итә.

Бюджет үтәлеше турындагы карар Совет тарафыннан кире кагылган очракта, ул дәрәжә булмаган яисә тулы чагылдырылмаган белешмәләр фактларын бетерү һәм бер айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

7. Бюджет үтәлеше турындагы Совет карары белән хисап финанс елына бюджет үтәлеше турындагы хисап, бюджет керемнәренә, чыгымнарының һәм

дефицитының (профицитның) гомуми күләмен күрсәтеп, раслана. Бюджет үтәлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

- бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары.

Статья 52. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

1. Тышкы муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә вәкаләтләргә тапшыру турындагы килешү нигезендә жирлекнең Контроль-хисап органы эшчәнлегә булып тора.

2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контроле төзелгән килешү нигезендә жирлек Башкарма комитетының контроль эшчәнлегә булып тора.

3. Муниципаль финанс тикшерүе органнарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.